

# La Humanitat

Any II : Núm. 186  
Barcelona, 15 de juny de 1932

Redacció i Administració, Pelayo, 56 segon :-: Telèfons 16407 i 16408  
Impremta: Muntaner, 49 :-: Telèfon 31518

Fundador LLUIS COMPANYS

## El Parlament de la República, després d'escoltar els ministres senyors Prieto i Carner, va aprovar, unànimement, un vot de confiança al Govern, deixant en postura afrentosa el senyor Gil Robles i a les dretes que l'apoiaven

### CRISI DE SERIETAT

#### «Guerrita» i l'Estatut de Catalunya

Un popular diari de Madrid, publica, a primera plana, l'opinió de l'ex-"torero" Guerrita sobre l'Estatut de Catalunya. Fins ara, ens havíem cregut que el dit diari madrileny es prenia la qüestió de l'Estatut seriament. Caldria rectificar aquesta creença.

El "Guerrita" — persona a la qual el diari madrileny deu creure capacitada per opinar — ha dit així, parlant de les aspiracions catalanes:

"No sé por qué dicen los catalanes que no son españoles, cuando España es lo mejor del mundo. Yo no pienso comprarle ni un pañuelo. Pero de esto sí que no quiero ni mentar una palabra. Que se vayan. ¡Si toos hisieran lo mismo que yo, íbamos a ver el pelo que echaban! ¡Mía que desir que no son españoles! España es lo mejor del mundo, ¡y lo mejor de España, Córdoba! Mira: yo lo he visto tó, y ná m'ha gustao tanto como esto. ¡Ni París de Fransiá, ni Londres, ni ná ni ná! Lo único que me gustaba casto tanto como esto es La Habana; pero llegaron los yanquis, esos tíos ansiosos, y se llevaron La Habana, la Felipina y toas esas tierras que teníamos por allá. Ná, hombre, ná, que se vayan. Y a ese Masía, o como le digan, que le den tó lo que quieran, que ya verás luego cómo se quea más en los güesos que ahora."

Cal afegir que el "Guerrita" és monàrquic i tractava de tu al funest Borbó.

La seva opinió calia, doncs, conèixer-la!



—Què no portes la creu, nena?  
—No. El meu pare m'ha dit que darrera la creu hi ha el diable.

### «LA BELLA NIT»

#### La mort de l'aviadora Lena Bernstein continuava misteriosa

Bikra. — Els amics de Lena Bernstein, amb una gran unanimitat, no creuen amb el suïcidi de la valenta aviadora.

M. Schmidt, president de l'Aeri Club, ha conegut molt a Lena Bernstein. Era una dona — diu — de molt de coratge i em sembla impossible que pogués pensar mai amb el suïcidi.

Les dificultats materials que tenia, podien ésser fàcilment resoltes. Cap dels seus creditors, garatgista, mecànic, ni jo mateix, hem pensat mai a demanar-li res. Més aviat l'hauríem ajudada. Després de tot, la quantitat que devia, era insignificant, puix que no arribava a 7.000 francs. La seva situació no era pas desesperada.

Altres amics de l'aviadora han dit: "Si veritablement Lena Bernstein hagués volgut suïcidar-se, ella sabia la bella mort, en ple cel del Sahara, al damunt de la mar. Una mort digna d'una aviadora. És inadmissible — diuen — la idea del suïcidi."

El dia primer de juny, un oficial va demanar-li quins eren els seus projectes.

—No faré cap més projecte perquè tots em surten malament. L'únic que actualment em preocupa, és el dinar en el qual m'ha convidat per a demà el capità.

Lena Bernstein, va dir als seus amics que volia passar "La Bella Nit" en ple desert i va sortir de l'hotel, emportant-se'n dues ampolles de rampany, un revòlver i l'abric de cuir, per poder dormir damunt la sorra.

Quan va descobrir-se el cadàver de Lena Bernstein, el dimecres, dia 8 de juny, o sigui sis dies després, aquest va ésser trobat com si fos una persona que dormís, puix no hi havia res que signifiqués cap violència en el cadàver.

Sembla impossible creure en l'emmetzinament, perquè dels quatre grams de gardenal que portava, la meitat han estat trobats mal dissolts al fons del vas. Encara més; una pastilla ha estat trobada al costat del cadàver, el que prova definitivament que Lena Bernstein no va suïcidar-se. Sembla que el més possible, és que l'aviadora, va adormir-se difícilment en la seva "bella nit" que va voler passar al desert. El sol del matí, molt violent, va trobar Lena Bernstein dormint i són, segurament, aquests raigs mortals que varen ocasionar la mort de l'aviadora.

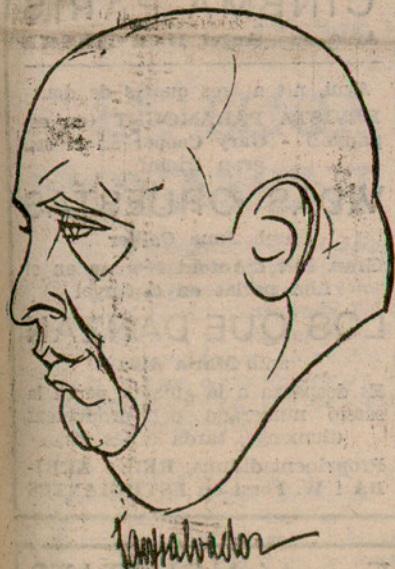
Sembla que si el dia 3, o sigui l'endemà, s'hagués anat a la seva recerca, hauria estat possible salvar-la, puix de la carretera podia veure's el seu cos estès al damunt de la sorra.

### Fonogrames de «La Humanitat»

#### L'afer de la República

S'ha aixecat a parlar Indalecio Prieto — adversari de l'Estatut —, dula a la mà uns papers; papers que deixava anar de quan en quan per a posar-se o treure's les ulleres. Indalecio Prieto ha començat el seu discurs amb una pausa i una mesura que feia preveure que l'home no volia de sobte llançar a l'hemicicle tota la passió, tota la noble rancúncia que dula contra els que havien intentat atacar la seva honorabilitat, no tan sols per plaer de desfer a un home, sinó per posar davant del país la idea de què els homes de la República són uns tipus venals. Indalecio Prieto acabava de sentir, ajagut al banc blau, amb el cap mirant enlaire, balancejant la cama i sense fer cap mena de gest de sorpresa o d'indignació, les paraules del senyor Gil Robles, sinuoses, xiuladores, hipòcrites, habilitadament lligades per a deixar en l'ambient no pas l'afirmació d'una denúncia greu, sinó les pos-

sibilitats d'unes actituds que no s'adeien gaire amb la moral que havien predicat des de l'oposició. El senyor Gil Robles és un mestre en aquest art. Té una veu molt antipàtica, d'un sol só, però amb la qual desenvolupa d'una manera subtilíssima tots els ressorts de la confiança. Cal reconèixer que és un home fred i intel·ligent. La gent té un concepte vulgar per a jutjar aquesta mena d'homes. En diuen "un jesuïta". El senyor Gil Robles en aquest cas ho seria, i ho és. Amb quatre lletres, amb dos o tres documents sense gaire importància i amb unes xifres intrascentents — la major part de la qual cosa, com ha pogut provar Indalecio Prieto — ja s'havia publicat a la premsa i s'havia dit al Parlament, ha muntat l'escenari d'un afer de moral republicana. Indalecio Prieto l'ha escoltat amb paciència, amb calma. I quan s'ha aixecat a parlar ja sabia el que anava a fer. Indalecio Prieto no ha volgut fer un discurs defensant-se — de què?, de què, en definitiva? — sinó que ha volgut fer un discurs atacant. I el seu discurs ha tingut una vibració patriòtica — sí, patriòtica — com mai havíem sentit en el Parlament espanyol. Prieto ha fet un discurs perfecte, magníficament construït. Ha estat un discurs cimentat, estructurat amb perfecció. De primer, mesura; després, dades; més tard, claretat; ja, en el centre, justificació d'una honestat que ha commogut a tota la Cambra i al final, un crit de patriota, d'una violència i d'una sinceritat, única. L'altre dia, el general Fanjul — home que ha viscut gaudint d'una vida esplèndida a costa de la nació, sota el règim caigut — llançava als socialistes l'acusació de què no sentien el patriotisme. "Vosotros no entendéis de eso." Evident, del patriotisme indecent del Pressupost, del negoci brut i de l'opressió dictatorial, no; però aquest crit d'indignació, aquest fervor que ha posat Indalecio Prieto en defensar la seva pàtria quan llegia un document que un contrabandista havia dirigit al representant d'una nació estrangera perquè anés contra el Govern espanyol, és un patriotisme pur que no ha sentit, ni sentirà mai el senyor Fanjul. Només calia veure com li escumejaven els llavis, com els ulls li fugien de les parpelles, com rebregava el paper que tenia a les mans — potser amb un intens desig de fer-ho amb l'autor d'aquell document — i més tard el llançava damunt de la taula amb considerable menyspreu, per a comprendre la indignació, la sincera pas-



El ministre d'Obres públiques, senyor Prieto, que ahir a la Cambra, en contestar a les acusacions del senyor Gil Robles obtingué un gran èxit parlamentari

### EL CAS INAUDIT DE MARSELLA

#### Es la primera vegada que a França es castiga amb sis mesos de presó, una bufetada donada a un particular

De Marsella, les agències han tramès la notícia. L'obrer espanyol que va bufetejar l'ex-rei d'Espanya al port de Marsella, ha estat condemnat a sis mesos de presó.

Un amic nostre, francès, doctor en lleis, amb el qual havem parlat d'aquesta inesperada condemna, ens ha dit el següent:

"Era creença de tothom que el fet de Marsella seria considerat com era lògic i natural considerar-lo, o sia com un simple incident entre dos particulars, que per tenir tal caràcter no ha d'anar a la Cambra correccional. Sempre que un particular, per a venjar ofenses o molèsties, bufeteja a un altre, acostuma a ésser-li imposada la penyora d'un franc i les costes, que vénen a pujar una cinquantena de francs. Aquesta era la qualificació que corresponia en el cas de l'obrer Manzanares, doncs el Borbó, França, no té, avui, ni pot tenir altre caràcter que el d'un senzill particular i l'obrer espanyol en arribar-li a la cara, no va fer-ho amb cap intent agressiu sinó per a castigar les greus ofenses que la monarquia espanyola havia inferit als seus païsans.

Perquè la condemna de sis mesos hagi pogut ésser aplicada a l'obrer Manzanares ha calgut, segurament, que el Borbó hagi presentat denúncia contra aquell o bé que influències poderoses — de les quals encara té a França l'ex-monarca espanyol — hagin pesat damunt els jutges inclinats a donar una sentència absurda. Cal que hagi estat considerat el fet com agressió, malgrat ésser evident que l'obrer Manzanares no portava arma de cap mena.

Podeu afirmar que fins ara, a França, no havia estat castigada una bufetada amb sis mesos de presó. Sens dubte, des d'ara, a França deu regir una llei penal especial per entendre en tot allò que afecti els ex-reis foragitats dels seus païsans."

Així és el que ens diu el nostre amic, jurisconsult francès. Caldria esbrinar el què ha passat amb aquest afer per a saber si a França la justícia és igual per a tots.

sió que posava Indalecio Prieto en un afer que atemptava a la dignitat de la República. El discurs d'Indalecio Prieto és de les oracions parlamentàries que més han commogut al Parlament. En un règim de democràcia els negocis bruts no es poden pas cobrir amb hipocresies i amb comissionetes, que s'acaben per mandra o que són dissoltes per una Dictadura, però en un règim de Parlament obert les denúncies s'han de demostrar i els ministres han de justificar amb tota claretat — amb una claretat tan rotunda que s'ha arribat fins a la indiscreció — la seva gestió governamental. Indalecio Prieto en acabar el seu discurs, no havia fet una defensa de la seva gestió, havia fet un servei fonamental al règim; havia netejat al Parlament de l'acusació d'incapacitat, havia demostrat que en la República tots són iguals i havia posat davant del país el perill que representa el manteniment d'una conxorxa venalíssima que no es pot consentir per dignitat i per consciència. L'afer March prendrà en el país no pas el to d'un afer Dreyfus, com voldrien els orientadors, sinó el to d'un

afer de tipus més modest, és a dir un afer de tipus Madame Hanau o de tipus Al Capone.

Acabada l'oració de Prieto l'ovació ha estat tan unànime, tan definitiva, la situació tan clara, que ja no valia la pena de continuar. Però llavors també tenia de parlar un home com Jaume Carner, el ministre de Finances, que no ha posat la febre i la passió d'Indalecio Prieto en la seva justificació parlamentària, sinó que ha parlat com un home que s'estranya que hi hagi algú tan brètol o tan inconscient que dubti de la seva honorabilitat. Les obertes vocals catalanes de Jaume Carner rebotaven a l'hemicicle com una pilota: "Vaja, home, vaja. Sembla mentida que un home amb un cap damunt les espatlles pugui dir una cosa semblant. Si no fos de brètol, seria de canalla." Així s'expressava. "Però, què s'han pensat? — següent. — Que es creuen que han de jugar amb mi?" I Jaume Carner exposava el seu paper, la seva gestió, la seva tasca i tornava a fer rebotre sobre els suposats acusadors les paraules vanes dites amb l'ànim i l'interès d'ofendre'l. Jaume Carner no és pas un home de paraula feliç. El seu fort està en el conc.pte, en la raó que dona. I les raons que donava, així com també la documentació exposada, ha estat tan diàfana i tan clara que la gent s'ha esfereït en acabar, pensant que l'obra de les dretes — dirgides habilitadament des de la redacció d'"El Debate" — no era pas la de demanar compte d'unes gestions, sinó la d'enfonsar el règim. La República viu, i viurà, mentre sigui honesta. I qui diu la República diu tots els règims. Un dels afers que més feren per la Revolució francesa va ésser el famós del collar. Una de les coses que més ha fet per la República ha estat el procés immorral dels negocis de l'ex-rei i dels homes de la Dictadura. La República viu, i viurà, mentre els homes que la dirigeixin tinguin en la vida pública aquesta honestat tan pura i tan clara que els faci invulnerables. Pot destruir un règim un afer d'injustícia, mai una qüestió de sa-nejament.

Alexandre Lerroux ha tingut un bell



JAUME CARNER  
Ministre d'Hisenda, que arrodoní la tasca del senyor Prieto acabant d'ensorrar les acusacions dels dretistes

(Passa a la pàgina 8)